

[Johs. Christiansen.]

videnskabelige forskning. Det må ikke glemmes, at andre lande som følge af forholdene har fået et forspring. Jeg tror, det er nødvendigt at tage hele denne sag op til en grundig, men også hurtig behandling.

Det skal siges til den daværende regerings fortjeneste, at den relativt hurtigt fulgte opfordringen. Den nedsatte i juli 1946, altså få måneder senere, kommissionen til behandling af statens forhold til videnskaben. I løbet af de følgende måneder holdt kommissionen en række møder, på hvilke videnskabens arbejdsvilkår og forhold iøvrigt fik en meget grundig og alsidig belysning. Efter afslutningen af en generaldebat nedsattes der tre arbejdsudvalg, et for de humanistiske videnskaber, et for naturvidenskaberne og et for behandling af spørgsmål, som særlige berører unge videnskabsmænds forhold. Dette skete i begyndelsen af 1947 — altså for nøjagtig 5 år siden! Jeg kan ikke nægte, at jeg som medlem af kommissionen efterhånden fandt, at det trak mærkeligt længe ud med underudvalgenes arbejde. Jeg forhørte mig et par gange hos en af de ledende i udvalgsarbejdet, en anerkendt videnskabsmand, om man snart kunne vente en betænkning, og da jeg modtog et bekræftende svar herpå, slog jeg mig til ro dermed, iøvrigt da også ud fra den betragtning, at de videnskabsmænd, der sad i udvalgene, til syvende og sidst måtte være de mest interesserede i at få arbejdet fremskyndet mest muligt. Dertil kom endelig, at tre af kommissionens medlemmer successivt overtog ledelsen af undervisningsministeriet. Det er under dette ministerium, videnskabens velfærd sorterer, og jeg måtte, formentlig da, kunne gå ud fra, at også de var interesserede i at få det nævnte udvalgsarbejde afsluttet.

Jeg har givet dette lille tilbageblik for at præcisere, at det kan i hvert fald ikke have været tidsfaktoren, der har foranlediget den højtærede undervisningsminister til at fremsætte sit forslag netop nu, d. v. s. på selsamme tidspunkt, som kommissionens underudvalg just var i færd med at skrive den længe ventede betænkning. Og dette har ministeren naturligvis været velinformeret om, al den stund ministerens nærmeste medarbejder i denne forbindelse jo er kommissionens formand. Jeg skal ikke bebrejde ministeren, at han har sat fart på i denne sag; jeg synes blot, det kunne være sket på en anden måde. Han har ikke afventet kommissionens betænkning, nuvel, men det ville dog i det mindste have set

godt ud, synes jeg, at jeg har lov at sige, hvis ministeren så i alt fald havde forelagt udkastet til sit forslag for kommissionen, inden ministerens forslag blev forelagt her i rigsdagen. Rigsdagens repræsentanter i kommissionen er ved den valgte fremgangsmåde kommet i en, skal vi sige, temmelig ejendommelig stilling. Også dette synes jeg den højtærede undervisningsminister kunne have skænket et vist hensyn.

Om selve lovforslaget og dets enkeltheder vil jeg gerne sige følgende: for det første ser det, må jeg sige, lidt påfaldende ud, at det beløb, forslaget tilsigter at sikre videnskaben, er ansat til 2 mill. kr., når ministeren dog vidste, at sagkundskaben, således som den var repræsenteret i videnskabskommissionen, har anset 2½ mill. kr. årlig for det mindste, der kunne være tale om. Vi har i de møder, vi nu i forrige og denne uge har holdt i kommissionen, fået præciseret fra sagkundskaben, at man har været beskeden i sine krav. Man har rejst kravet eller ønsket om de 2½ mill. kr. netop under hensyn til statens vanskelige økonomi iøvrigt. Jeg tror for mit vedkommende, at underudvalgets medlemmer, der alle er højt ansete videnskabsmænd, har anlagt deres vurdering fuldt forsvarligt, og derfor vil jeg gerne allerede her på mit partis vegne erklære, at vi meget gerne forhandler om det grundlag, som videnskabskommissionen har tænkt sig med hensyn til de økonomiske spørgsmål. Vi forhandler med andre ord meget gerne om 2½ mill. kr., for — jeg gentager det — jeg tror, at det skøn, man har anlagt i det pågældende underudvalg, er rigtigt.

For det andet må jeg ønske, at det gøres til genstand for nærmere overvejelse, om den i det foreliggende forslag foreslåede form for tilvejebringelsen af en fast årlig sum er den rigtige. Der kan her gøres i hvert fald to vigtige betragtninger gældende. Den ene er den, at det er så sin sag at båndlægge nu og i fremtiden en sum på 50 mill. kr., der ganske undrages bevilgelsesmyndighedernes indseende og indflydelse. Den anden er, at ingen i dag kan forudse, hvordan konjunkturudviklingen vil forme sig, og ingen derfor heller kan have nogen mening om, hvorvidt afkastningsbeløbet vil stå i rimeligt forhold til de formål, det er tanken at tilgodese. Man skal ikke inklade sig på at spå, i hvert fald ikke om fremtiden, som Storm-Petersen engang udtrykte det. Vi må se på formen for tilvejebringelsen af midlerne, og det er vi villige til. Vi vil gå til det ganske fordomsfrit. Hovedsagen for os vil i denne forbindelse